

Asia: VN/33605/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi sairausvakuutuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

KIRJALLINEN LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI EDUSKUNNALLE
SAIRAUSVAKUUTUSLAIN MUUTTAMISESTA

Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry (jälj. Kuluttajaliitto) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkoasiasta ja esittää kohteliaimmin seuraavat huomiot:

Hallituksen esitysluonnoksessa ehdotetaan muutettavaksi sairausvakuutuslakia. Tutkimuksen ja hoidon Kela-korvaukset pääsääntöisesti poistuisivat. Korvaukset säilyisivät toimenpiteissä, jotka on määrännyt psykiatrian tai suu- ja leukakirurgian erikoislääkäri tai hammaslääkäri ja psykologin tutkimukset korvattaisiin. Yleis- ja erikoislääkärien vastaanotokäynneistä saisi tasasuuruisen korvauksen yleistaksan perusteella ja erikoislääkärikorotus maksettaisiin vain psykiatrian erikoislääkäriin ja erikoishammaslääkäriin vastaanotoista. Fysioterapiaa, sädehoitoa, sytostaattihoitoa ja sairaanhoitotoimenpiteitä ei enää korvattaisi jatkossa sairausvakuutuksen kautta. Lakiesityksessä esitetään myös, että sairaanhoitoon liittyviä matkoja yksityiseen terveydenhuoltoon ja niihin liittyvää yöpymisrahaa ei enää korvattaisi sellaisen hoidon tai tutkimuksen osalta, jota ei ole säädetty korvattavaksi sairausvakuutuslaissa. Hoidon ja tutkimuksen korvauksiin kohdistuvia rajoituksia ehdotetaan tarkennettavaksi valtioneuvoston asetuksessa. Lakiesitys liittyy vanhuspalvelulain mukaisen henkilöstömitoituksen voimaantumiseen, jonka yhtenä rahoituksen keinona on sairaanhoitokorvausten leikkaaminen.

Kuluttajaliitto vastustaa Kela-korvausten leikkaamista. Kansalaiset pitävät Kela-korvauksia tärkeinä. Julkisen terveydenhuollon vahvistaminen on tärkeää ja hoitoon pääsyä julkisiin terveystalouksiin tulee parantaa, mutta Kela-korvauksilla on kuitenkin oma tärkeä merkityksensä hoitoon pääsyn tukemisessa. Tällä hetkellä julkisen terveydenhuollon hoitojonot ovat paikoitellen hyvin pitkiä eikä

hoitotakuu toteudu riittävällä tavalla. Sen lisäksi, että ihmiset eivät saa tarvitsemiaan palveluita kohtuullisessa ajassa, aiheuttaa nykytilanne myös ihmisten epäluottamusta suomalaista terveydenhuoltojärjestelmän toimivuutta kohtaan. Pitkien hoitojonojen lisäksi Suomessa on parhaillaan käynnissä iso sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistus, kun hyvinvointialueet aloittavat toimintansa vuoden 2023 alusta. Erityisesti tässä murrosvaiheessa on tärkeää, että kansalaisten hoitoon pääsyä tuetaan Kela-korvausten avulla. Tällä hetkellä ihmisillä ei ole muita tosiasiallisia keinoja reagoida pitkiin hoitojoihin kuin ostamalla palvelut yksityiseltä sektorilta, mikä ei ole kuitenkaan kaikille ihmisille taloudellisesti mahdollista. Kela-korvausten leikkaaminen vaikeuttaa ihmisten mahdollisuuksia hakeutua hoitoon yksityiselle sektorille ja saada tarvitsemiaan palveluita. Euromääräisesti pienelläkin Kela-korvauksella voi olla suuri tosiasiallinen merkitys siinä, pystyykö henkilö hakeutumaan korvauksen avulla hoitoon yksityiselle sektorille. Hallituksen esitysluonnoksessa todetaan, että merkittävällä osalla sairausvakuutuskorvattujen palvelujen käyttäjistä on myös työterveyshuollon palvelut käytettävissään ja näin Kela-korvausten leikkaamisen aiheuttamaa siirtymää tapahtuisi esitysluonnoksen mukaan todennäköisesti enemmän näihin palveluihin kuin julkiselle sektorille. Huomioitavaa on kuitenkin, että sen lisäksi, että kaikilla ihmisillä ei ole työterveydenhuollon palveluita käytössään niin työterveyshuollon palveluidenkin laajuus vaihtelee eivätkä työterveydenhuollon palvelut kata aina laajasti erikoislääkäripalveluita.

Yksityisellä sektorilla tarjottaville gynekologisille palveluille ja silmälääkäripalveluille ei ole tällä hetkellä tosiasiallista julkisen terveydenhuollon vaihtoehtoa ja on tärkeää, että ihmisten mahdollisuuksia huolehtia myös näistä terveyden osa-alueista tuetaan yhteiskunnan toimesta jatkossakin. Jos kuitenkin sairaanhoitokorvauksia päädytään leikkaamaan esityksen mukaisesti, on erityisen tärkeää, että esimerkiksi gynekologisia palveluita tarjotaan julkisella sektorilla nykyistä laajemmin esimerkiksi palveluseteleiden avulla. Palveluseteleiden määrää tulee lisätä laajemminkin hoitoon pääsyn tukemiseksi. Lisäksi tulee huomioida asiakkaan oikeussuojan vahvistaminen. Tällä hetkellä julkisen palvelun asiakkaan oikeussuoja on palvelun virhetilanteissa huonompi kuin yksityisen palvelun asiakkaan tai palveluseteliasiakkaan oikeussuoja. Eduskunnan käsittelyssä oleva kuluttajansuojalain uudistamista koskeva hallituksen esityskään ei ole korjaamassa tilannetta. Julkisten palveluiden vahvistaminen Kela-korvauksia leikkaamalla edellyttää sitä, että samalla vahvistetaan julkisen palvelun asiakkaan oikeussuojakeinoja. Asiakkaansuojalaki tulee säätää ja julkisen palvelun asiakkaan oikeussuojaa parantaa. Julkisiin terveydenhuollon palveluihin tulee lisäksi päästä nykyistä sujuvammin ja potilaille tulee luoda vahvempia oikeussuojakeinoja reagoida myös sellaisissa tilanteissa, kun hoito ei toteudu lain säätämien aikarajojen mukaisesti. Lopuksi Kuluttajaliitto haluaa todeta, että eri sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasryhmien asettaminen vastakkain kustannusnäkökulmasta ei ole toivottava suuntaus.

Lumijärvi Julia
Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry